

EU:s konkurrenspolitik

Alla företag i EU ska konkurrera på lika och rättvisa villkor och av egen kraft. EU har därför konkurrensregler (artiklarna 101–109 i EUF-fördraget) som ska se till att marknaden verkligen fungerar. Kommissionen samarbetar med de nationella konkurrensmyndigheterna och verkställer konkurrensreglerna direkt. På så sätt skyddas konsumenterna, företagen och hela ekonomin mot en snedvridning av konkurrensen.

Generaldirektoratet för konkurrens (GD Konkurrens) är den avdelning inom kommissionen som har huvudansvaret för den direkta konkurrenstillsynen. GD Konkurrens befogenheter är klart begränsade. Vi får bara ingripa om det finns belägg för att någon har brutit mot EU:s konkurrensregler. Alla beslut kan överklagas inför EU-domstolen. Vår uppgift skiljer sig därför från arbetet vid kommissionens övriga avdelningar. I stället för att föreslå lagstiftning arbetar vi främst med att ingripa mot företag eller medlemsländer som vi tror bryter mot reglerna.

Konkurrensbegränsande verksamhet som påverkar handeln över gränserna kan delas in i olika typer.

Konkurrensbegränsande avtal och missbruk av dominerande ställning

I artikel 101 i EUF-fördraget **förbjuds konkurrensbegränsande avtal mellan företag** (som karteller och uppdelning av marknaden). Kartellärenden inleds ofta med att ett företag erkänner sina lagöverträdelser. Företag som erkänner kan nämligen få förmånlig behandling, i form av en skuldrabatt.

Enligt artikel 102 **får ett företag inte missbruka sin dominerande ställning** på marknaden, t.ex. genom att tvinga sina kunder att köpa kombinationserbjudanden av produkter som skulle kunna säljas var för sig, eller genom att mota bort konkurrenter från marknaden med hjälp av exklusiva avtal. Ett företag anses

dominera en marknad om det har en marknadsandel på 40 % eller mer.

De nationella konkurrensmyndigheterna kan tillämpa artiklarna 101 och 102 direkt, om det mest är det egna landets marknad som berörs.

Företagskoncentrationer

Koncentrationsförordningen **förbjuder företagskoncentrationer eller förvärv som i avsevärd omfattning inskränker konkurrensen**. De flesta gränsöverskridande transaktioner av detta slag måste anmälas till kommissionen innan de genomförs. Om kommissionen anser att transaktionen snedvrider konkurrensen måste det berörda företaget föreslå en lösning på konkurrensproblemet. Annars kan kommissionen stoppa transaktionen.

Statligt stöd

Statligt stöd eller andra **statliga interventioner som snedvrider konkurrensen** är förbjudna. Förbudet ska skydda den inre marknaden och skattebetalarnas intressen genom att se till att företagen konkurrerar på samma villkor. Statligt stöd kan göra nytta om det har rätt inriktning och begränsas till ett minimum, t.ex. stöd som skyddar miljön eller stärker en löftesrik småföretagsbransch. Vissa stödformer är dock särskilt skadliga, exempelvis **driftstöd** som en regering ger ett företag för att finansiera den löpande verksamheten. Driftstöd är ineffektivt, sporrar inte till nya investeringar eller affärsidéer utan snedvrider i stället konkurrensen.

Däremot är det tillåtet att ge branscher eller företag i svårigheter särskilt undsättnings- och omstruktureringsstöd, t.ex. i kristider.

Undsättningsstöd ges visserligen ofta i form av driftstöd, men bara under en mycket kort tid. Efter ett halvår måste företaget antingen betala tillbaka stödet eller lägga fram en omstruktureringsplan för att bli lönsamt igen. Regeringar som ger omstruktureringsstöd måste samtidigt vidta åtgärder som begränsar

snedvridningen av konkurrensen och skyddar den inre marknaden.

Avreglerade marknader

Telekom-, transport- och energimarknaderna är exempel på sektorer som tidigare dominerades av statliga monopol. Genom att avreglera marknaderna och utsätta dem för konkurrens har man gett konsumenterna större valfrihet och på så sätt banat väg för nya tjänster och lägre priser, t.ex. inom flyget och fast telefoni.

Tjänster i den offentliga sektorn är viktiga för den europeiska sociala modellen. Den inre marknaden och konkurrensreglerna kan visserligen bidra till att göra tjänsterna bättre och billigare, men det är helt upp till EU-länderna att avgöra hur tjänsterna ska utformas och tillhandahållas.

Hur GD Konkurrens arbetar

GD Konkurrens har cirka 900 anställda och en budget på mindre än 100 miljoner euro per år.

Ärenden

När det gäller företagskoncentrationer och statligt stöd handlägger vi framför allt företagens och ländernas ansökningar om att få genomföra transaktionerna. När det gäller konkurrensbegränsande avtal och missbruk av dominerande ställning (artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget), inleder vi förfaranden på eget initiativ eller följer upp klagomål eller ansökningar om förmånlig behandling.

Alla uppgifter i ett ärende är **sekretessbelagda**. Vi är enligt lag skyldiga att skydda de berörda företagens affärshemligheter.

Vi ingriper när vi kommer fram till att ett företag eller ett EU-land har brutit mot konkurrensreglerna eller i avsevärd omfattning kan komma att inskränka konkurrensen genom företagskoncentrationer. Vi föreslår då att kommissionen fattar ett s.k. formellt beslut. Kommissionen kan förbjuda transaktionen och kräva att skadorna gottgörs. I samband med kartellbekämpningen kan kommissionen dessutom straffa aktörerna med böter som avskräckande exempel.

Övervakning av marknaden

Vi **övervakar marknaden** och gör **branschundersökningar** för att upptäcka konkurrensproblem (aktuella exempel är sektorerna för energi, finansiella tjänster och läkemedel). På så sätt kan vi bättre sätta oss in i hur olika branscher fungerar och upptäcka oegentligheter i tid.

Vägledning

Vi tar fram dokument för att förklara hur EU:s konkurrensregler ska tillämpas och hur de tolkas av domstolen. Där redogör vi för lagstiftning, gruppundantag, riktlinjer och meddelanden från kommissionen. Alla dokument utarbetas i samråd med berörda parter.

Samarbete med andra myndigheter

Vi samarbetar med EU-ländernas nationella konkurrensmyndigheter för att se till att konkurrensreglerna tillämpas på ett enhetligt och samordnat sätt. Vi samarbetar också med internationella organ för att utbyta information, sprida bra lösningar och tillsammans lösa specifika fall.

Förebyggande verksamhet

Vi försöker se till att konkurrensprincipen införlivas med alla lagar och bestämmelser. Vi samarbetar också med kommissionens övriga generaldirektorat för att avgöra vilka branscher vi bör undersöka.

Rapportering

Varje år lämnar vi in en rapport till Europaparlamentet om vår verksamhet och framtida planering. På vår webbplats och i pressmeddelanden informerar vi dessutom allmänheten varje dag om vad vi gör. Tre gånger om året träffar konkurrenskommissionären parlamentets utskott för ekonomi och valutafrågor för att redogöra för vår verksamhet och besvara frågor.

Läs mer

EU-kommissionens konkurrenswebbplats
<http://ec.europa.eu/competition>
GD Konkurrens webbplats
<http://ec.europa.eu/dgs/competition>